

**Statsminister Gro Harlem Brundtland**

## **INNLEGG I DEBATTEN OM REVIDERT NASJONALBUDSJETT**

Stortinget, 19. juni 1992

Regjeringens hovedmål er å få flere i arbeid både gjennom ny vekst i privat virksomhet og ved å bruke mulighetene i offentlig virksomhet. Jeg er derfor glad for at Regjeringen får tilslutning til nye tiltak for å bedre de offentlige tilbud og samtidig øke sysselsettingen. Dermed blir det 400 mill kr. i styrket satsing for helsevern og omsorg i fylker og kommuner. Dette er eksempler på tiltak som både gir økt vekst og sysselsetting. Mer til miljøtiltakene i kommunene betyr også flere i arbeid.

Når det gjelder synet på økonomisk politikk og fordelingspolitikk, ser vi igjen at de viktigste skillelinjene går mellom Høyre og Fremskrittspartiet på den ene side og Arbeiderpartiet, sentrum og SV på den annen side. Det er en positiv og bred enighet om mye av den praktiske politikken mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet. Derfor har jeg vondt for å godta den type agitasjon som enkelte representanter driver, - rundt omkring i landet, der Arbeiderpartiet blir plassert på den motsatte side i en verdikamp der viktige norske verdier står på spill. Det er Arbeiderpartiet som mer enn noen andre har båret fram hensynene til likhet, demokrati og miljø i vårt samfunn. Slik er det fortsatt, samtidig som vi må konstatere at vi har en annen holdning enn SV og Senterpartiet når det gjelder hvordan vi kan ta vare på disse og andre norske verdier i et Europa der andre land velger et stadig nærmere samarbeide.

De største forskjeller i praktisk politikk finner vi faktisk mellom høyresiden og sentrum-venstre. Det forteller 80-åras verdikamp oss om. Høyre og Fremskrittspartiet mente at utjamningen var gått for langt - at vi trengte større forskjeller. Det var da også

Høyrebølgen og jappekulturen som i stor grad bidro til de holdninger som har utviklet seg så sterkt i næringslivet, og der Kraby's gullkantede fallskjerm er det mest outrerte eksempel på urimelige fordeler for toppledere. Dette tar vi klart avstand fra.

Jeg har merket meg at enkelte søker å gi Regjeringen ansvaret for de skjevheter som derved er avdekket. Vi har som kjent ingen lov om inntektsregulering. Det er heller ikke slik at Regjeringen kan finstyre alt som skjer i det norske samfunn.

Skattereformen var helt nødvendig fordi store formuer og inntekter reellt sett ikke kom til beskatning. Dette ville Arbeiderpartiet gjøre noe med. Det var mer utjamning på papiret enn i virkeligheten. Den nye skattereformen tok nettopp sikte på å få reelle inntekter og formuer til beskatning - samtidig som skatte-satsene for lønnsinntekter ble lavere.

Regjeringen vil styrke fordelings-politikken - også ved å skattlegge frynsegoder og fordeler av den type vi nå har hørt om - mer effektivt, og ved å slå ned på skatteunndragelser av alle slag. Det er også behov for å følge opp fordelings- debatten med bedre undersøkelser av de faktiske levekår for ulike grupper. Dette vil vi komme tilbake til ved budsjettet til høsten - og i Langtidsprogrammet for 93-97.

Dagens arbeidsledighet skyldes blant annet ettervirkningene av 80-årenes lånebaserte overforbruk. Men den henger også sammen med en langsiktig tilbakegang for viktige deler av norsk industri og næringsliv. Full sysselsetting kan bare gjenreises dersom vi sikrer norske arbeidsplasser like gode arbeidsvilkår som de vi finner i andre europeiske land.

Fra 1. januar 1993 trer EF's indre marked i kraft - der Danmark og de 11 andre EF-landene er fulle medlemmer. Det er gjennom EØS-avtalen vi da kan sikre at norske bedrifter får de samme vilkår som bedriftene i det indre marked. Dersom Norge - slik enkelte i denne sal ønsker det - stiller seg utenfor det brede EØS-samarbeidet, betyr det større usikkerhet for våre bedrifter og dårligere vilkår på et marked som i dag tar over 80% av vår eksport.

Finanskomiteen peker på at både landet og statsbudsjettet i økende grad blir avhengige av inntektene fra olje og gass. Jeg regner med at det da må være et felles ansvar å føre en politikk som kan gi oss flere bein å stå på, ikke minst ved å utvikle et bredere industrielt grunnlag. Da trenger vi EØS-avtalen. Spørsmålet om det vil være en tilstrekkelig løsning, eller om Norge bør søke medlemskap i EF, vil Regjeringen komme tilbake til overfor Stortinget i løpet av høsten. Det vil skje på grunnlag av det omfattende utredningsarbeid som nå er i gang, og etter behandlingen av Europaspørsmålene på Arbeiderpartiets landsmøte i november.

Mye er gjort for å legge forholdene til rette for en bedre utvikling i næringslivet, slik at det kan gi større aktivitet og flere arbeidsplasser. Årets inntektsoppgjør bidrar til fortsatt lav pris- og kostnadsvekst. Vi får en bedring av bedriftenes konkurransevne også i år, samtidig som det blir en merkbar bedring av kjøpekraften for de aller fleste lønns-takere. Det var nær kontakt mellom LO, NHO og Regjeringen under oppgjøret. Revidert Nasjonalbudsjett gir en presis oversikt over de ulike saker som ble tatt opp. Regjeringen vil fremme forslag om utvidet foreldrepermisjon i budsjettet for 1993. Dette er samtidig en oppfølging av Arbeiderpartiets program og Langtids- programmet for denne perioden. Ett års foreldre-permisjon med 80% lønn er et håndslag til unge familier, som ofte har et trangt budsjett både økonomisk og tidsmessig. Vi vil utrede ordninger med valgfrihet som ytterligere kan bedre de unge familienes hverdag.

Regjeringen vil i hensiktsmessige former bistå partene i arbeidet med pensjons-spørsmålene, og vil samtidig på selvstendig grunnlag sørge for at Stortinget får en oversikt over de spørsmål som knytter seg til en verdig retrett fra arbeidslivet.

Markedsadgang og kostnader er viktige for vekstmulighetene i næringslivet. Men vi må også fremme initiativ og skapertrang og støtte opp om de små og mellomstore bedrifter som kan gi økt aktivitet og sysselsetting. Jeg er derfor glad for at Regjeringen har fått tilslutning til å opprette Statens Nærings-og Distriktsutviklingsfond. De økte rammer vi vil legge opp til for 1993, og en mer effektiv bruk av virkemidlene

vil ikke minst være til fordel for distriktene. De skremmebildene Senterpartiet har ønsket å skape, er helt urimelige. Dette er ikke snakk om å nedlegge distriktsutbyggingen, men om å organisere både den og næringspolitikken på en bedre måte.

Det er nokså dristig når SV kritiserer alt hva den økonomiske veksten fører med seg, og så samtidig legge opp til et sterkt økende offentlig forbruk. Vi kommer jo ikke utenom at det stat og kommuner skal bruke - og vi må ha et høyt fellesforbruk - det må vi skaffe fram ved å skattlegge det bedrifter og privatpersoner har av inntekter på annen måte. Det er ikke slik at den offentlige sektor finansierer seg selv - slik SV av og til gir inntrykk av. Ingen kommer utenom at vi må skape det vi vil bruke.

Det er i dette lys vi også må se diskusjonen om miljøavgifter. Regjeringen har en CO2-målsetting. Det er ikke aktuell politikk å fravike denne målsettingen. Vi må også gjennom avgiftspolitikken se til at norske bedrifter og arbeidsplasser ikke kommer urimelig ut. Avgifter på fossile brensler og bensinavgifter er ikke populære, men de er nødvendige. Derfor øker vi den direkte belastning på forbrukerne gjennom økte bensinavgifter. Dette er en vei også andre land må gå.

Regjeringen vil komme tilbake til hvordan vedtakene fra Rio-konferansen skal følges opp. Rio-konferansen ga fremgang på flere områder, for liten fremgang på andre områder, og ingen fremgang på noen områder. Likevel, vi fikk noe helt vesentlig: Gjennomslag for den helhetlige tenkning som ble lansert med Verdenskommisjonens rapport og et rammeverk for å kvesse til de avtaler som ikke ble gode nok i Rio.